

*КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА
СУСПІЛЬНИХ НАУК*

ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО.

ПЛАН

1. Засади антикорупційної політики в Україні.
2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання і протидії корупції.
3. Антикорупційна стратегія як основний програмний документ в антикорупційній сфері та шляхи її реалізації.
4. Поняття та види юридичної відповідальності за корупційні правопорушення.

1. ЗАСАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.

РОЗІРВІТЬ ЛАНЦЮГ КОРУПЦІЇ

Антикорупційна політика в Україні базується на низці важливих засад, які визначають її напрямок та ефективність. Ці засади є фундаментом для формування та реалізації антикорупційних заходів, спрямованих на запобігання та протидію корупції в різних сферах суспільного життя.

Основними засадами антикорупційної політики в Україні є:

1. Верховенство права:

- Антикорупційна політика ґрунтується на принципі верховенства права, що означає пріоритетність Конституції України та законів України над іншими нормативно-правовими актами.
- Усі антикорупційні заходи повинні відповідати вимогам законодавства та міжнародним стандартам.

2. Законність:

- Діяльність усіх суб'єктів антикорупційної політики має здійснюватися виключно на підставі закону та у спосіб, передбачений Конституцією та законами України.
- Забезпечення законності є необхідною умовою для ефективної боротьби з корупцією та захисту прав громадян.

3. Неухильність виконання закону:

- Закони, спрямовані на запобігання та протидію корупції, повинні виконуватися всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами.
- Неухильне виконання закону є запорукою ефективності антикорупційної політики та невідворотності покарання за корупційні правопорушення.

4. Пріоритетність інтересів суспільства:

- Антикорупційна політика має спрямовуватися на захист інтересів суспільства, забезпечення добробуту громадян та зміцнення демократичних інститутів.
- Інтереси суспільства повинні бути пріоритетними при розробці та реалізації антикорупційних заходів.

5. Взаємодія з громадянським суспільством:

- Ефективна антикорупційна політика можлива лише за умови активної участі громадянського суспільства у її формуванні та реалізації.
- Громадські організації, засоби масової інформації та громадяни мають право отримувати інформацію про діяльність органів влади та брати участь у контролі за їх роботою.

6. Транспарентність та відкритість:

- Діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування має бути максимально прозорою та відкритою для громадськості.
- Забезпечення доступу до публічної інформації є важливим механізмом запобігання корупції та зміцнення довіри громадян до влади.

7. Нетерпимість до корупції:

- У суспільстві має формуватися атмосфера нетерпимості до корупції, засудження будь-яких її проявів.
- Важливим є формування антикорупційної культури, що ґрунтується на чесності, доброчесності та відповідальності.

8. Міжнародне співробітництво:

- Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями та іншими країнами у сфері боротьби з корупцією.
- Міжнародне співробітництво сприяє обміну досвідом, отриманню експертної допомоги та підвищенню ефективності антикорупційних заходів.

Дотримання цих засад є запорукою успішної реалізації антикорупційної політики в Україні та досягнення позитивних змін у суспільстві.

2. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.

Міжнародні стандарти є важливим інструментом для забезпечення ефективної боротьби з корупцією на глобальному рівні. Їх дотримання сприяє зміцненню демократичних інститутів, забезпеченню верховенства права та захисту прав людини.

Ефективна боротьба проти корупції в Україні потребує належного законодавчого забезпечення, формування дієвої системи державних органів, забезпечення належного координування формування та реалізації антикорупційної політики, превентивних заходів запобігання корупції. Розбудова такої інституційної системи повинна відповідати міжнародним стандартам і передовій світовій практиці.

Україна приєдналася до міжнародного антикорупційного руху, ратифікувавши низку міжнародно-правових документів і розробивши на їхній основі національне антикорупційне законодавство. Громадянське суспільство визнало антикорупційну реформу найбільш нагальною в нашій державі, спрямовану на узгодження антикорупційного законодавства з міжнародними, зокрема європейськими стандартами.

Початком розвитку міжнародно-правового регулювання у сфері боротьби з корупцією можна вважати прийняття 15 грудня 1975 року резолюції Генеральної Асамблеї ООН 3514(XXX). Вказаний документ закликає уряди всіх країн вжити на національному рівні необхідних заходів щодо запобігання та протидії корупції, які вони вважатимуть доцільними, включаючи законодавчі.

Визначені резолюцією завдання уточнено та деталізовано в різних документах, прийнятих у рамках ООН. Зокрема:

- резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Боротьба з корупцією» від 12 грудня 1996 року (A/RES/51/59);
- Декларація ООН «Про боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях» (1996 р.);
- Керуючі принципи для ефективного виконання Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку (1989 р.);
- Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб (1996 р.) містить рекомендації, дотримання яких державними посадовими особами необхідне для належного виконання ними службових обов'язків.

Зазначені документи мають рекомендаційний характер, однак вони відіграли ключову роль у підготовці міжнародно-правових актів, які закріпили міжнародні стандарти запобігання та протидії корупції.

Нині Україна є учасницею низки міжнародних договорів і конвенцій, що мають обов'язковий характер.

Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії корупції є важливим інструментом для боротьби з цим глобальним злом. Вони служать орієнтиром для національного законодавства та практики, сприяючи гармонізації зусиль різних країн у протидії корупції.

Основними міжнародними документами, що встановлюють стандарти у сфері боротьби з корупцією, є: Конвенція ООН проти корупції (UNCAC)

- Є універсальним міжнародним договором, який охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із запобіганням та протидією корупції.
- Встановлює стандарти щодо криміналізації корупційних діянь, забезпечення відповідальності юридичних осіб, захисту викривачів, міжнародного співробітництва тощо.
- Набула чинності для України 1 січня 2010 року.

Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ETS 173)

- Є регіональним документом, спрямованим на боротьбу з корупцією в країнах-членах Ради Європи.
- Містить положення про кримінальну відповідальність за корупційні злочини, а також про заходи щодо запобігання корупції.
- Україна ратифікувала цю Конвенцію 27 січня 1999 року.

**Кримінальна
конвенція
про боротьбу
з корупцією**

Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ETS 174)

- Є також регіональним документом, який встановлює стандарти щодо цивільно-правової відповідальності за корупційні правопорушення.
- Регулює питання відшкодування збитків, завданих корупцією, та конфіскації майна, набутого злочинним шляхом.
- Україна ратифікувала цю Конвенцію 4 листопада 1999 року.

Конвенція Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних комерційних операціях

- Спрямована на боротьбу з транснаціональним підкупом, тобто підкупом посадових осіб іноземних держав з метою отримання комерційних переваг.
- Встановлює стандарти щодо кримінальної відповідальності за такі діяння.
- Україна не є членом ОЕСР, але приєдналася до цієї Конвенції у 2011 році.

Окрім зазначених документів, важливе значення мають також:

- Рекомендації та настанови міжнародних організацій, таких як ООН, Рада Європи, ОЕСР, Група держав проти корупції (ГРЕКО).
- Дослідження та звіти міжнародних експертів, які оцінюють стан боротьби з корупцією в різних країнах.

Україна, як учасниця багатьох міжнародних договорів у сфері боротьби з корупцією, зобов'язана виконувати взяті на себе зобов'язання та приводити національне законодавство у відповідність до міжнародних стандартів.

Важливим досягненням Ради Європи у боротьбі з корупцією є створення антикорупційної організації, до повноважень якої належить контроль за дотриманням усіх антикорупційних конвенцій Ради Європи – Групи держав проти корупції (GRECO).

Основна мета GRECO – оцінка рівня корупції в державах-членах організації, виявлення недоліків у національних механізмах боротьби з корупцією, підтримка в проведенні необхідних законодавчих та інституційних реформ у цій сфері, здійснення контролю за виконанням угод і правових документів, прийнятих Радою Європи відповідно до програми дій проти корупції.

Процедура оцінювання GRECO включає збирання інформації через запитальники, візити груп експертів GRECO до країни оцінювання для збирання додаткової інформації через зустрічі з високопосадовцями, представниками організацій, включаючи неурядові, установ, що відіграють ключову роль у країні оцінювання, та написання оцінного звіту.

Приєднавшись до GRECO, Україна зобов'язалася брати участь у процесі взаємної оцінки у рамках Групи, і на сьогодні історія відносин України та GRECO складається вже з кількох результативних етапів співпраці.

У травні 2009 року на пленарному засіданні GRECO було затверджено звіт щодо виконання Україною антикорупційних рекомендацій цієї міжнародної організації, якому передували оцінний візит і відповідні консультації експертів GRECO з представниками органів державної влади.

На виконання взятих Україною міжнародних зобов'язань та у зв'язку з необхідністю приведення положень національного законодавства до міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції прийнято низку надзвичайно важливих законів у цій сфері, зокрема:

- щодо криміналізації всіх проявів корупційних діянь 2013 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність зі стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією»;

- щодо запровадження дієвого механізму конфіскації майна та доходів, отриманих від корупційних діянь 2013 року, Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України стосовно виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України»;

- щодо встановлення відповідальності юридичних осіб за злочини 2013 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб»;

- щодо створення ефективної антикорупційної спеціалізації в правоохоронній системі шляхом створення законом автономного спеціалізованого органу з антикорупційних розслідувань 2014 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України»;

- щодо комплексного реформування системи запобігання корупції відповідно до міжнародних стандартів та успішних практик іноземних держав 2014 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про запобігання корупції».

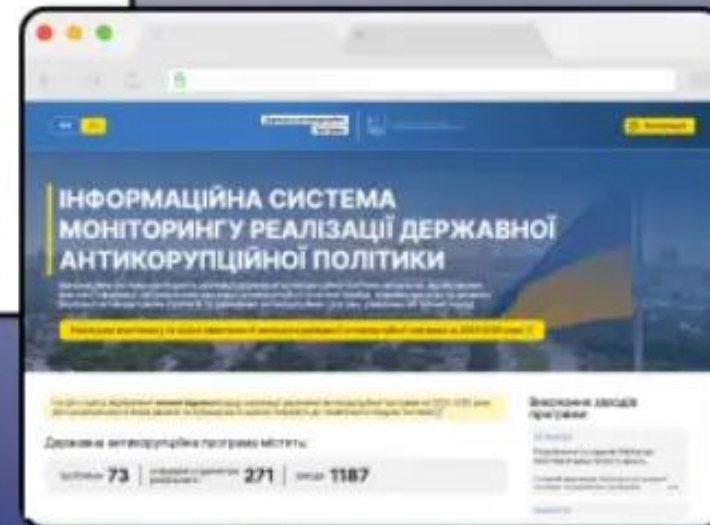
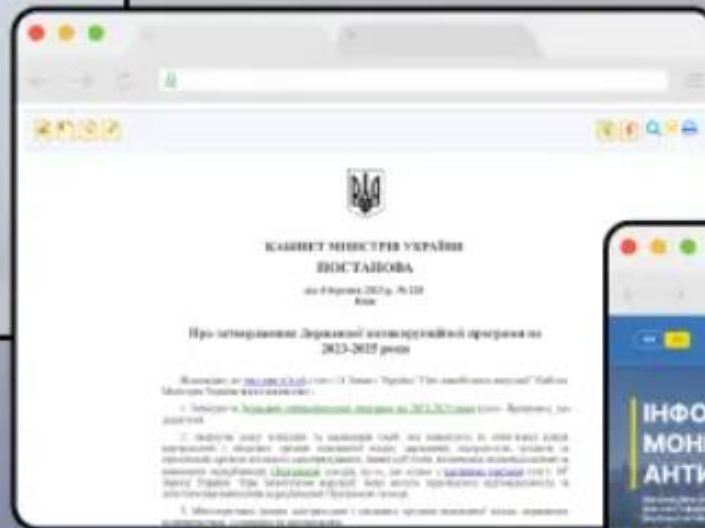
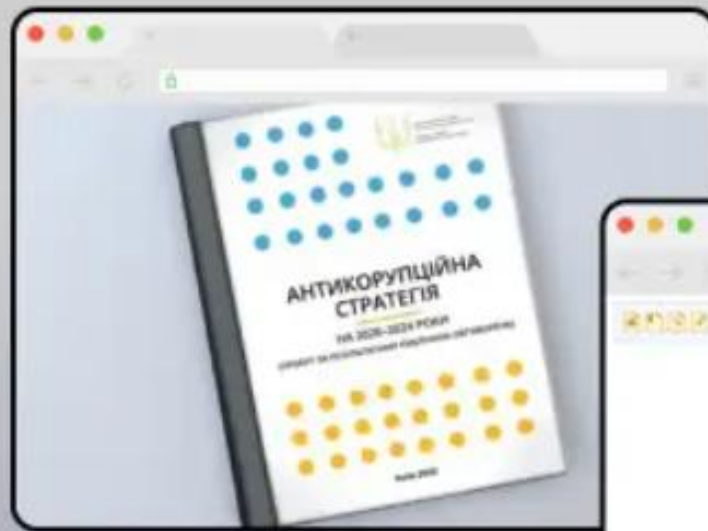

Крім того, з урахуванням міжнародних стандартів основними складовими превентивної антикорупційної системи згідно із Законом є:

- правила формування та реалізації антикорупційної політики;
- антикорупційні обмеження (щодо використання службового становища, одержання подарунків, сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, спільної роботи близьких осіб після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування);
- запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (види конфлікту інтересів, шляхи врегулювання);
- спеціальні антикорупційні інструменти (антикорупційна експертиза, спеціальна антикорупційна перевірка, Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, вимоги щодо прозорості та доступу до інформації);
- захист викривачів (захист осіб, які повідомляють про факти корупції від незаконного звільнення, переведення, зміни суттєвих умов трудового договору);
- відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення (кримінальна за безпосередньо корупцію (зловживання повноваженнями, незаконне збагачення тощо), адміністративна (за пов'язані з корупцією правопорушення (порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, щодо одержання дарунка (пожертви), вимог фінансового контролю тощо), дисциплінарна та цивільно-правова (за обидва види порушень);
- усунення наслідків корупційних правопорушень (скасування актів, визнання нікчемними правочинів, відшкодування збитків у судовому порядку); - міжнародне співробітництво.

Таким чином, в умовах реформування системи запобігання корупції Україна нині сформувала законодавчу базу, яка загалом відповідає міжнародним стандартам, вироблених у міжнародних договорах, і практиці багатьох закордонних держав.

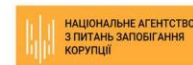
3. АНТИКОРУПЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЯК ОСНОВНИЙ ПРОГРАМНИЙ ДОКУМЕНТ В АНТИКОРУПЦІЙНІЙ СФЕРІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Законом України «Про запобігання корупції» визначено положення щодо формування та реалізації антикорупційної політики. Серед іншого закріплено правило про затвердження Верховною Радою України ключового документа у сфері антикорупційної політики – Антикорупційної стратегії. Передбачено також запровадження проведення щорічних парламентських слухань щодо ситуації з корупцією в державі, схвалення Урядом і Верховною Радою України національної доповіді щодо реалізації антикорупційної політики.

Варто зазначити, що прийняття Антикорупційної стратегії – один із пріоритетів держави для створення дієвої системи запобігання корупції, визначення основних напрямів її діяльності на довгострокову перспективу, розроблення комплексних заходів для протидії цьому негативному явищу, а також виявлення та подолання її соціальних передумов і наслідків.

Антикорупційну стратегію розробляє Національне агентство з питань запобігання корупції на основі аналізу ситуації щодо корупції. В подальшому Національне агентство забезпечує моніторинг, координацію та оцінку ефективності її виконання

**Набув чинності закон
про Антикорупційну
стратегію України
до 2025 року**

Антикорупційна стратегія є рамковим стратегічним документом, що містить чітку програму дій, спрямованих на зниження рівня корупції, а також визначає принципи, мету, завдання, пріоритети, механізми та очікувані результати реалізації державної антикорупційної політики в Україні.

Правовою основою розробки та реалізації Антикорупційної стратегії є Конституція України, Закон України «Про запобігання корупції», інші закони України та міжнародні конвенції, ратифіковані Україною, що визначають засади антикорупційної політики держави.

Оцінку стану виконання Антикорупційної стратегії здійснюють на підставі **щорічного звіту стану виконання Антикорупційної стратегії**. Звіт про стан виконання Антикорупційної стратегії включають до **національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики**, проект якої подає Національне агентство до Кабінету Міністрів України не пізніше 1 квітня.

Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики – це основний документ аналізу політики, який узагальнює всі дані щодо корупції в державі та надає рекомендації щодо розвитку антикорупційної політики України.

Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

У національній доповіді мають відображатися такі відомості:

- 1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;
- 2) узагальнені результати антикорупційної експертизи нормативно-правових актів і проектів нормативно-правових актів;
- 3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;
- 4) узагальнений аналіз ситуації щодо корупції;
- 5) звіт про стан виконання Антикорупційної стратегії;
- 6) висновки та рекомендації.

Вперше в Україні Антикорупційну стратегію затверджено Законом України **«Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки»**, де відображено **практичну імплементацію** положень нового антикорупційного законодавства та визначено основні напрями, засади реалізації державної антикорупційної політики до 2018 року та план дій з його виконання.

Реалізація вказаної Програми повинна:

- ✓ забезпечити формування та реалізацію державної антикорупційної політики на основі результатів аналізу достовірних даних про корупцію та чинники, які її обумовлюють, впровадити ефективний моніторинг і координацію реалізації антикорупційної політики незалежним спеціалізованим органом із залученням представників громадянського суспільства;
- ✓ зменшити вплив корупціогенних ризиків на діяльність органів законодавчої влади, посилити громадський контроль за їхньою діяльністю;
- ✓ створити ефективні механізми запобігання корупції, конфлікту інтересів, порушенню етичних стандартів поведінки та забезпечити контроль за дотриманням правил щодо доброчесності особами;
- ✓ посилити ефективність діяльності органів судової влади та системи кримінальної юстиції у переслідуванні осіб, які вчинили корупційні правопорушення, забезпечити ефективну роботу Національного антикорупційного бюро України;
- ✓ сприяти усуненню корупційних передумов ведення бізнесу, сформувати нетолерантне ставлення бізнесу до корупції;
- ✓ розширити можливості для доступу до суспільно важливої інформації;
- ✓ сформувати в суспільстві ідеї нетерпимості до корупції, підвищити рівень довіри населення до влади;
- ✓ забезпечити виконання рекомендацій міжнародних антикорупційних моніторингових механізмів, зокрема у рамках моніторингового механізму Конвенції ООН проти корупції, Групи держав проти корупції (GRECO), Антикорупційної мережі Організації економічної співпраці та розвитку для Східної Європи та Центральної Азії, імплементацію критеріїв у рамках виконання Плану дій з лібералізації візового режиму з Європейським Союзом та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами.

4. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВООПОРУШЕННЯ.

Відповідальність – загальносоціологічна категорія, яка виражає свідоме ставлення особи до вимог суспільної необхідності, обов'язків, соціальних завдань, норм і цінностей. Відповідальність означає усвідомлення смислу і значення діяльності, її наслідків для суспільства і соціального розвитку, вчинків особи з погляду інтересів суспільства або певної групи.

Юридична відповідальність — це передбачений чинним законодавством обов'язок правопорушника зазнати примусового позбавлення певних благ (особистого, майнового або організаційного характеру) за вчинене правопорушення.

Ознаки юридичної відповідальності такі:

1. Опирається на державний примус у формі каральних і правовідновлюючих (компенсаційних) способів.
2. Виражається в обов'язку особи зазнавати певних втрат – позбавлення конкретних благ особистого (позбавлення волі, посади та ін.), організаційного і майнового характеру (конфіскація майна, штраф) за свою вину, тобто нести кару, яка є новим, додатковим, юридичним обов'язком, що не існував до правопорушення.
3. Настає лише за вчинені або вчинювані правопорушення у разі встановлення складу правопорушення. Ця вимога є обов'язковою при покладанні кримінальної або адміністративної відповідальності. Суб'єктом юридичної відповідальності може бути лише особа (фізична або юридична), винна в порушенні правових розпоряджень.
4. Здійснюється компетентним органом у суворій відповідності з законом, а саме – з санкціями норм права, якими встановлюються вид і міра покарання. Юридична відповідальність є реалізацією санкції правової норми в конкретному випадку стосовно конкретної особи.
5. Здійснюється в ході правозастосовної діяльності за дотримання певного процедурно-процесуального порядку і форм, встановлених законом (цивільним процесуальним і кримінально-процесуальним законом про адміністративні правопорушення). Поза процесуальною формою юридична відповідальність є неможливою.

Види юридичної відповідальності.

Цивільно-правова

Конституційна

Дисциплінарна

Адміністративна

Матеріальна

Кримінальна

Частиною першою ст. 65. Закону України «Про запобігання корупції» за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень передбачено такі види юридичної відповідальності: а) кримінальна, б) адміністративна, в) цивільно-правова, г) дисциплінарна.

Кримінальна відповідальність – це вимушене зазнавання особою, яка вчинила злочин, державного осуду, а також передбачених санкцією статті КК обмежень особистого, майнового, або іншого характеру, що визначаються обвинувальним вироком суду і покладаються на винного спеціальними органами держави.

Ознаки кримінальної відповідальності, що відрізняють її від інших видів відповідальності:

- 1) Кримінальна відповідальність становить собою реальну взаємодію спеціальних органів держави і особи, визнаної винною у вчиненні злочину.
- 2) Кримінальна відповідальність – це вид державного примусу, це осуд злочинця і його діяння вироком суду, а також покладення на винного додаткових позбавлень і обмежень.
- 3) Вид і міра обмежень особистого (позбавлення волі), майнового (штраф) або іншого характеру визначені тільки у КЗ, перш за все у санкції статті КК, яка передбачає відповідальність за вчинений злочин.
- 4) Застосування таких обмежень завжди носить вимушений, а не добровільний характер. Застосування таких обмежень є обов'язком держави.
- 5) Кримінальна відповідальність можлива лише за вчинення злочину. Вчинення злочину виступає підставою Кримінальної відповідальності.

Під *адміністративною відповідальністю* слід розуміти застосування уповноваженим органом чинного законодавства посадовою особою адміністративного стягнення до особи, яка вчинила правопорушення, що за своїм характером не тягне за собою відповідно до чинного законодавства кримінальну відповідальність.

Підставою для адміністративної відповідальності є адміністративне правопорушення. Питання порядку застосування адміністративної відповідальності регулюються Кодексом України про адміністративні правопорушення.

До порушників застосовуються адміністративні стягнення (попередження, штраф, оплатне вилучення предмета, конфіскація, позбавлення спеціального права, громадські роботи, виправні роботи, адміністративний арешт). Виняток передбачений ст. 21 КпАП, згідно з якою орган, уповноважений розглядати справи про адміністративні правопорушення, з урахуванням характеру вчиненого правопорушення і особи правопорушника може звільнити його від адміністративної відповідальності, передавши матеріали на розгляд громадськості для вжиття заходів громадського впливу.

Суб'єктами адміністративної відповідальності можуть бути фізичні особи, які досягли 16-річного віку. Законодавством встановлено певні обмеження адміністративної відповідальності для неповнолітніх, службових осіб, іноземців, які згідно з міжнародними договорами користуються імунітетом щодо адміністративної юрисдикції в Україні. На відміну від кримінального правопорушення за адміністративне правопорушення не передбачено позбавлення умовних прав.

Цивільно-правова відповідальність – установлена законом реакція держави на цивільне правопорушення, що виявляється в позбавленні особи певних цивільних прав чи накладенні на неї обов'язків майнового характеру. Вона є однією з форм державного примусу, оскільки пов'язана з застосуванням санкцій майнового характеру, спрямованих на відновлення порушених прав і стимулювання нормальних ринкових відносин, і полягає у стягненні неустойки, штрафу або пені.

Підставами для цивільно-правової відповідальності є: наявність майнової шкоди (у грошовому виразі – майнових збитків); протиправність поведінки (дія чи бездіяльність); вина; причинний зв'язок між збитком і протиправною поведінкою.

Дисциплінарна відповідальність – це один з видів юридичної відповідальності, яка полягає в обов'язку працівника відповідати перед власником або уповноваженим ним органом за скоєний ним дисциплінарний проступок і понести дисциплінарні стягнення, передбачені нормами трудового права. Для окремих категорій працівників законодавством, статутами і положеннями про дисципліну можуть бути застосовані й інші види дисциплінарних стягнень.

Слід розмежовувати види дисциплінарної відповідальності – *загальну та спеціальну*.

Загальна дисциплінарна відповідальність настає на підставі норм Кодексу законів про працю (КзпП) і правил внутрішнього трудового розпорядку та поширюється на більшість працівників.

Спеціальна дисциплінарна відповідальність встановлена для вузького кола працівників. Її суб'єктом є працівник, який несе дисциплінарну відповідальність за спеціальними нормативно-правовими актами: статутами, положеннями, законами; передбачає застосування специфічних заходів дисциплінарного впливу. Така дисциплінарна відповідальність обумовлена двома чинниками: по-перше, специфікою трудових функцій, що виконують працівники; по-друге, особливо тяжкими наслідками, які можуть настати в результаті невиконання чи неналежного виконання покладених на них трудових обов'язків. Найхарактернішими рисами спеціальної дисциплінарної відповідальності є такі: обмежена сфера та коло суб'єктів її застосування; специфічні заходи дисциплінарного впливу (зазвичай більш жорсткі стягнення); визначене коло суб'єктів, які можуть її застосовувати; особливий порядок накладення та оскарження дисциплінарних стягнень; наявність спеціальних нормативних актів.

Таким чином, *спеціальна дисциплінарна відповідальність* – це окремий вид дисциплінарної відповідальності чітко визначених суб'єктів, які за вчинений дисциплінарний проступок можуть залучатися в межах спеціальних нормативних актів до більш жорстких заходів дисциплінарного впливу з особливим порядком накладення та оскарження дисциплінарних стягнень.

Особливістю дисциплінарної відповідальності державних службовців є те, що на відміну від кримінальної і адміністративної відповідальності, чинне законодавство не передбачає переліку посадових проступків, за які, власне вона й наступає. Це зумовлено надзвичайною різноманітністю таких проступків. Питання щодо наявності чи відсутності посадового проступку у кожному конкретному випадку вирішує керівник державного органу, виходячи із обставин конкретної справи.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

КОРУПЦІЯ